

Sygn. akt I ACa 668/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko Województwu (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 1 kwietnia 2015 r., sygn. akt II C 741/14

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Roman Sugier	SSA Ewa Jastrzębska
-------------------------------------	------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 668/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. skierowane przeciwko pozwanemu Województwu (...) a

dotyczące żądania zapłaty przez pozwanego na rzecz powoda kwoty 200.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2012 r. oraz kosztów procesu.

Wyrok został oparty na następujących ustaleniach faktycznych Sądu pierwszej instancji.

W dniu 30.11.2009 r. została pomiędzy G. K. i M. J. (1) prowadzącym przedsiębiorstwo pod nazwą (...) s.c., a pozwanym Województwem (...) zawarta umowa nr (...) o dofinansowanie w kwocie nieprzekraczającej 200.000 zł, projektu związanego z modernizacją firmy (...) poprzez poszerzenie oferty i wymianę urządzeń vendingowych. Umowa zawarta została w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007 – 2013.

W dniu 1.07.2011r. G. K. i M. J. (1) prowadzący przedsiębiorstwo (...) s.c., podpisali ze spółką (...) mającą siedzibę na C. jak określili „przrzeczoną umowę sprzedaży przedsiębiorstwa” o nazwie (...) s.c. W umowie tej podano, że w skład przedsiębiorstwa, pod nazwą (...) s.c., jako składnik majątkowy, wchodzi umowa o finansowanie projektu inwestycyjnego „(...) przez rozszerzenie oferty i wymianę (...) z dnia 30 listopada 2009r. (...) spółki (...) byli G. K. i M. J. (1).

Pismem z dnia 5.07.2011r. G. K. poinformował pozwanego o tym, że dokonano zbycia przedsiębiorstwa (...) s.c. na rzecz ostatecznego nabywcy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, powoda w sprawie.

Pismem z dnia 6.09.2011r. pozwany poinformował G. K. i M. J. (1), że na podstawie zapisów (...) umowy o dofinansowanie o rozwiązaniu umowy. Pozwany wskazał, że nie został spełniony konieczny warunek otrzymania dofinansowania tj. posiadania przez beneficjenta siedziby na terytorium Polski.

Okoliczności te Sąd Okręgowy uznał za bezsporne między stronami.

Mając na względzie powyższe ustalenia Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 107 ust. 1 i 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej określającego na jakich warunkach za zgodą z rynkiem wewnętrznym Unii, bez zakłócenia konkurencyjności, dopuszczalna jest pomoc ze środków publicznych niektórym przedsiębiorstwom.

Wskazał m.in. na uregulowanie Traktatu zawarte w art. 107 ust. 3 lit a stwierdzające, że pomoc tego rodzaju przeznaczona może być na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje powyższy stan niedostatecznego zatrudnienia, jak również regionów o jakich mowa w art. 349 Traktatu z uwzględnieniem ich sytuacji strukturalnej, gospodarczej i społecznej.

Sąd przytoczył też uregulowanie zawarte w art. 173 ust. lit c zgodnie z którym za zgodną z rynkiem wewnętrznym Unii może być uznana pomoc przeznaczona na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia to warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

W ocenie Sądu Okręgowego świadczy to o tym, fundusze unijne przeznaczone są na realizację konkretnych programów, na ściśle określonych warunkach ich realizacji, zgodnie z ustanowionymi przez Unię Europejską celami rynku wewnętrznego.

W dalszej części motywów Sąd podał, że zgodnie z §(...) oraz § (...) umowy środki, które miały być przekazywane beneficjentowi w rozumieniu umowy zawartej przez strony miały służyć dofinansowaniu realizacji projektu w ramach „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007 – 2013”. Tym beneficjentem miało być mikroprzedsiębiorstwo określone w § (...) umowy z dnia 30.11.2009 r.

Sąd nie podzielił stanowiska powoda, że spełnienie tych wymogów było niezbędne

jedynie na etapie ubiegania się o dofinansowanie określonego przedsięwzięcia ale nie dotyczyło podmiotów, które tego rodzaju wsparcie ze środków publicznych mają już zagwarantowane w ramach zawartej umowy.

W ocenie Sądu Okręgowego prowadziłyby to do realizacji umowy w sprzeczności z jej celem, gdyż wbrew powołanym przepisom Traktatu o Unii Europejskiej nie miałyby znaczenia kto korzysta ze wsparcia a jedynie kto w ramach umowy je uzyskał.

Dlatego Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska podmiotu (...) S.C. oczekującego, że winna mieć miejsce „cesja umowy” dotyczącej dofinansowania na rzecz powoda a zbycie przedsiębiorstwa nie wymagało zgody pozwanego.

Dla uzasadnienia tego stanowiska Sąd Okręgowy powołał się na § (...) umowy z dnia 30 listopada 2009 r. zgodnie z którym umowa może być zmieniona na podstawie zgodnego oświadczenia strony, w wyniku wystąpienia okoliczności, które wymagają jej zmiany, niezbędnych do zapewnienia prawidłowej realizacji projektu. Zmiany wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności. Pozwany powziął wiedzę o zbyciu przedsiębiorstwa (...) s.c. na rzecz podmiotu c., już po dokonaniu tego zbycia i nie wyraził na to zgody na piśmie.

W tych okolicznościach w ocenie Sądu pierwszej instancji pozwany był uprawniony do odstąpienia od umowy na mocy § (...) umowy z dnia 30 listopada 2009r., a co za tym idzie jego zobowiązanie o zapłatę dofinansowania wygasło. Brak więc podstaw do uwzględnienia powództwa na podstawie art. 471 kc.

Za bezzasadny uznał też Sąd zarzut powoda jakoby oświadczenie pozwanego o odstąpieniu od umowy było nadużyciem prawa skoro przedmiot umowy, który miał być dofinansowany ze środków publicznych został zrealizowany w regionie, którego dotyczy umowa i przez podmiot mający siedzibą w Polsce.

Zdaniem Sądu odstąpienie przez pozwanego od umowy było zgodne ze społeczno-gospodarczym tego uprawnienia skoro zgodnie z §(...) umowy z 30.11.2009r. beneficjent zobowiązał się do niedokonywania znaczącej modyfikacji projektu w rozumieniu art. 57 rozporządzenia Rady nr (...) a zmiana właściciela przedsiębiorstwa realizującego projekt prowadziła w istocie do zmiany beneficjenta.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 98 kpc.

Wyrok został zaskarżony w całości przez powoda.

Skarżący zarzucił:

- 1) naruszenie przepisów art. 217 § 1 i 2 kpc w związku z art. 227 kpc w związku z art. 232 kpc poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z dokumentów zawnioskowanych przez powoda oraz dowodu z zawnioskowanych przez niego dowodów z zeznań świadków i prezesa powodowej spółki,
- 2) naruszenie art. 233 § 1 i 2 kpc w związku z art. 3 ust. 3 TUE i art. 107 ust. 1 i 2 TFUE poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że wypowiedzenie umowy przez pozwanego było zasadne mimo, że nie miało ono stosownej podstawy prawnej,
- 3) naruszenie przepisów art. 98 § 1 kpc w związku z art. 99, art. 109 § 2 zd. 2 w związku z § 6 pkt 6 Rozporządzenia z dnia 28 września 2008 r. Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, poprzez bezzasadne uznanie, że nakład pracy pełnomocnika pozwanego, charakter sprawy i jego wkład w wyjaśnienie i rozstrzygnięcie sprawy uzasadniał przyznanie wynagrodzenia w wysokości podwójnej stawki minimalnej,
- 4) naruszenie przepisu art. 471 kc poprzez niezasadne oddalenie powództwa o zapłatę odszkodowania w kwocie dochodzonej pozwem mimo, że zebrany materiał dowodowy uzasadniał jego uwzględnienie,
- 5) naruszenie przepisu art. 5 kc przepisu jego niezastosowania mimo, że w okolicznościach sprawy oświadczenie pozwanego o odstąpieniu od umowy należało uznać za nadużycie prawa.

Powołując się na powyższe powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za obie instancje.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

Podniesione w pkt 1) zarzutów apelacji naruszenia przepisów prawa procesowego nie może skutkować podważeniem trafności zaskarżonego orzeczenia. Sąd Okręgowy nie przeprowadził dowodów z dokumentów zawnioskowanych przez pozwanego ale ustalenie oparł na okolicznościach, które były między stronami bezsporne.

Fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną (bezsporne) zgodne z art. 229 kpc nie wymagają dowodu.

Przeprowadzenia dowodu nie wymagają też fakty nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia (art. 227 kc a contrario).

Ustalenia Sądu pierwszej instancji prowadzące do stwierdzenia, że pozwany miał prawo do odstąpienia od umowy z dnia 30.11.2009 r. zostały oparte na zapisach tej umowy oraz przepisach prawa unijnego, do których odwołuje się ona we swej wstępnej części. Mimo, że Sąd Okręgowy nie przeprowadził dowodu z treści wspomnianej umowy powód nie podniósł zarzutu sprzeczności ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia z treścią zebranego materiału dowodowego. Nie kwestionuje też treści poszczególnych przepisów przytoczonych w motywach zaskarżonego wyroku.

Przeprowadzenie dowodu z innych dokumentów zawnioskowanych przez powoda, mających na celu wykazanie, że przedmiot umowy został w zdecydowanej większości zrealizowany przez (...) s.c. jako podmiot mający siedzibę na terenie Polski, że wymóg ten spełnia powód oraz, że projekt został zrealizowany na terenie Polski, nie musiało mieć miejsca, gdyż okoliczności te w istocie nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia. Podobnie jak dowody z zeznań świadków i dowód z zeznań strony zawnioskowany przez powoda dla wykazania jaka była treść rozmów prowadzonych przed zbyciem przedsiębiorstwa będącego beneficjentem oraz jak realizowano projekt.

Bezspornym bowiem było, że pozwany nie wyraził zgody na zbycie przez beneficjenta swego przedsiębiorstwa na rzecz spółki c.. W każdym razie powód mimo, ciężaru dowodu wynikającego z art. 6 kc faktu tego nie wykazał.

Mankamentem motywów zaskarżonego orzeczenia jest zamieszczenie części ustaleń opartych na umowie łączącej strony w części ważącej uzasadnienia wyroku. Uchybienie to nie ma jednak znaczenia dla trafności zaskarżonego orzeczenia. Z uzasadnienia jednoznacznie bowiem wynika jakie fakty Sąd uznał za udowodnione.

Dlatego Sąd Apelacyjny ustalenia Sądu pierwszej instancji traktuje jako swoje własne, poczynione w oparciu o okoliczności faktyczne wystarczające dla oceny zasadności powództwa z zastrzeżeniem, że umowa z dnia 1 lipca 2011 roku jaką zawarli G. K. i M. J. (1) wspólnicy (...) jako „przyrzeczona umowa sprzedaży przedsiębiorstwa” nie dotyczyła zbycia ich przedsiębiorstwa na rzecz spółki c. lecz stanowiła umowę między Spółką c. (...) z siedzibą na C. a powodem o odpłatnym zbyciu przedsiębiorstwa (...) s.c. na rzecz powoda.

W umowie tej zawarto oświadczenie, że wspólnicy (...) s.c. wnieśli przedsiębiorstwo tej spółki do spółki c. na pokrycie jej udziałów jako aport oraz, że G. K. i M. J. (2) są wyłącznymi wspólnikami spółki c..

Okoliczność ta także była bezsporna między stronami.

Ma ona istotne znaczenie dla oceny zarzutu czy wypowiedzenie dokonane przez pozwanego nastąpiło bez podstawy prawnej. Zdaniem skarżącego było ono bezzasadne, gdyż nieuzasadnione było stwierdzenie zawarte w wypowiedzeniu, że beneficjent nie posiada siedziby na terenie Rzeczypospolitej Polskiej skoro projekt został zrealizowany na terenie

Polski przez wspólników spółki cywilnej mającej siedzibę w Polsce a zbycie przedsiębiorstwa miało charakter techniczny, gdyż tego samego dnia spółka c. zbyła przedsiębiorstwo (...) na rzecz powoda, który także spełnia wymogi beneficjenta o jakich mowa w umowie z 30.11.2009 r.

Stanowiska tego nie można podzielić. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma znaczenia, iż zbycie przedsiębiorstwa beneficjenta w rozumieniu umowy z dnia 30.11.2009 r. na rzecz podmiotu c. nastąpiło w tym samym dniu w którym spółka c. przedsiębiorstwo to zbyła na rzecz powoda.

W dacie zbycia przedsiębiorstwa beneficjenta na rzecz podmiotu c., spółka c. stała się beneficjentem w rozumieniu umowy z dnia 30.11.2009r. Umowa nie była wówczas zrealizowana w całości, o czym świadczą twierdzenia powoda, że on także w pewnej części finansował końcową realizację projektu oraz, że nie zrealizowano wymogu umowy polegającego na wystąpieniu z wnioskiem o wypłatę dofinansowania. W dacie zbycia przedsiębiorstwa na rzecz spółki c. doszło więc do wystąpienia okoliczności o jakich mowa w § (...) umowy z dnia 30.11.2009r. uzasadniających zmianę umowy i pisemnej zgody pozwanego jako dysponenta środków publicznych finansujących działalność mikroprzedsiębiorstwa (...) s.c. jako przedsiębiorstwa działającego na terenie państwa Unii w ramach wspomagania działalności tego rodzaju przedsiębiorstwa na warunkach określonych w przepisach prawa unijnego oraz krajowego o jakich mowa w motywach zaskarżonego wyroku.

Bezspornym zaś było, że podmioty gospodarcze działające na terenie C. nie były objęte tego rodzaju pomocą ze środków publicznych.

Zasadnie pozwany podkreślił, że w dacie zbycia przedsiębiorstwa (...) s.c. na rzecz spółki c. jego dłużnikiem, co do wywiązania się z umowy, przestali być wspólnicy spółki cywilnej (...) a stał się podmiot gospodarczy działający na obszarze C.. Tego rodzaju zmiana dłużnika zgodnie z art. 519 § 2 pkt 2 kpc wymagała zgody pozwanego jako wierzyciela.

Zgodnie z umową z dnia 30.11.2009 r. zgoda ta winna być pod rygorem nieważności wyrażona na piśmie. Skoro pozwany zgody takiej na piśmie nie udzielił zasadnie utrzymywał, że doszło do niedopuszczalnej zmiany beneficjenta na podmiot nie mający siedziby na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Prowadzi to do wniosku, że spółka c. nie nabyła prawa do dofinansowania będącego przedmiotem żądania pozwu w związku z czym nie mogła go skutecznie zbyć na rzecz powoda.

Należy ponadto podkreślić, że we wskazanych wyżej okolicznościach rzeczywistym beneficjentem w rozumieniu umowy z dnia 30.11.2009 r. i powołanych w niej przepisów unijnych byłaby spółka c. co w sposób oczywisty stałoby w sprzeczności z celem umowy wynikającym z tej treści. (...) s.c. poniosło bowiem większość kosztów związanych z realizacją projektu na terenie Polski. Następnie jego właściciele, jako wspólnicy zbyli je na rzecz podmiotu c., który nie świadczył w zamian żadnego ekwiwalentu, uzyskując ekspektatywę dofinansowania ze środków publicznych państwa unijnego. Brak jest podstaw do uznania, że G. K. i M. J. (1) jako wspólnicy (...) s.c. obejmując wszystkie udziały w (...) z siedzibą na C. uzyskali ekwiwalent z tytułu nakładów pozwalających na uzyskanie dopłaty w kwocie 200.000 złotych od pozwanego. Spółka c. zbyła natomiast przedsiębiorstwo (...) s.c. na rzecz powoda odpłatnie podając, że w skład tego przedsiębiorstwa wchodzi m.in. wierzytelność w stosunku do pozwanego. Tym samym podmiot c. uznał, że ma prawo do dofinansowania od pozwanego a powód to uprawnienie nabył w zamian za ekwiwalent. Nie został on ustalony, gdyż powód nie ujawnił tej części umowy, która dotyczy zapłaty za przedsiębiorstwo (...) s.c. firmie c.. Prowadzi to do wniosku, że polskie mikroprzedsiębiorstwo poniosło koszty realizacji projektu o jakim mowa w umowie z 30.11.2009 r., powód nabył rzekomą ekspektatywę dopłat, płacąc za to spółce c., która w ten sposób stała się faktycznym beneficjentem. Mając to na względzie należało uznać, że trafnie Sąd Okręgowy powództwo uznał za bezzasadne.

Podkreślenia wymaga nadto, że powód nie dochodził wykonania umowy lecz odszkodowania na podstawie art. 471 kc. Tak sformułowane powództwo nie mogło być uwzględnione także z tego względu, że skarżący nie wykazał jaką szkodę poniósł wskutek odmowy jej realizacji przez pozwanego.

Nie zasługiwał na uwzględnienie także zarzut naruszenia przez pozwanego art. 5 kc przez bezzasadne odstępianie od umowy.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż zachowanie pozwanego polegające na odmowie zapłaty powodowi dofinansowania o jakim mowa w umowie z 30.11.2009 r. miało na celu realizację celu umowy zgodnie z jej społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tj. dofinansowania mikroprzedsiębiorstw działających w określonym celu w określonym regionie państwa Unii a nie podmiotu gospodarczego z poza Unii Europejskiej.

Przyznanie stronie pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej nie stanowi naruszenia przepisów prawa o jakich mowa w pkt 3 zarzutów apelacji. Sprawa będąca podmiotem sporu nie jest sprawą typową w postępowaniu przed sądami powszechnymi. Argumentacja zawarta w pismach procesowych pozwanego w istotny sposób przyczyniła się do rozstrzygnięcia sprawy a nakład pracy pełnomocnika pozwanego był wyższy niż minimalny.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 kpc.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Roman Sugier	SSA Ewa Jastrzębska
-------------------------------------	------------------	---------------------